

VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2026 MAKSETTAVASTA POHJOISESTA TUESTA

Yleistä

Maa- ja puutarhatalouden tukijärjestelmä muodostuu Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista, EU:n osarahoittamista kehittämistoimenpiteisiin kuuluvista viljelijätuista sekä EU:n tukijärjestelmiä täydentävistä kansallisista tuista. Keski- ja Pohjois-Suomessa C-tukialueilla keskeisin kansallisen tuen tukimuoto on pohjoinen tuki. Lisäksi pohjoisen tuen alueella maksetaan eräitä muita kansallisia tukia, kuten porotalouden tukea.

Valtion ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen (MTK ja SLC) maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen neuvottelijat osallistuivat vuoden 2026 kansallisen tuen jakeohdotuksen valmisteluun ja pääsivät yhteisymmärrykseen 19.12.2025.

Asetusluonnoksesta on pyydetty lausuntoa valtiovarainministeriöltä, Ruokavirastolta, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien Maaseutu ja energia -yksiköiltä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:ltä, ProAgria Keskusten Liitto ry:ltä, ProAgria Svenska lantbruksällskapens Förbund rf.:ltä, Kauppapuutarhaliitolta ja Hedelmän- ja marjanviljelijäinliitolta. Lausuntoaika oli lyhennetty kolmeen viikkoon hakuaikataulujen varmistamiseksi. Lisäksi asetuseräily on ollut esillä maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla 6.11.-27.11.2025. Valtiovarainministeriöllä ei ollut lausuttavaa. Ruokavirasto katsoo, että maatalousmaan hallinta-ajasta pitäisi säätää yhdenmukaisesti kaikkien yhtenäishakemuksella haettavien tukien osalta. Lisäksi Ruokavirasto esittää asetuseräilyluonnoksen 18 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden viimeisen virkkeen lisäämistä muotoiltuna asetuseräilytekstiksi, jotta suoraan maapohjaan kylvetyn tillin ja persiljan tukikelpoisuus vain lyhyen viljelykauden tukeen tulisi selkeämmin esille. SLC r.f. korostaa aluksi, että on keskeistä, että Suomella on jatkossakin mahdollisuus soveltaa toimivaa pohjoisen tuen järjestelmää. Tämä tuki on perusedellytys maatalouden ylläpitämiselle pohjoisilla alueilla ja siten elintarviketuotannon, alueellisen elinvoiman ja maatalouden elinkelpoisuuden turvaamiselle haastavissa tuotantolosuhteissa. SLC odottaa, että kaikkien alojen tuki-intensiteetit pysyvät vähintään edellisvuosien tasolla. Lähes kaikkien maatalouden alojen kannattavuus on jo pitkään ollut kriittisesti heikko, ja useat tilat ovat tilanteessa, jossa pienemmänkin tukien heikentyminen uhkaa vaarantaa toiminnan jatkuvuuden. Sen vuoksi SLC korostaa, että tuen yleinen intensiteetti olisi säilytettävä korkeiden tuotantokustannusten ja markkinatulojen rajallisuuden vuoksi. Teurashiehojen tuen osalta SLC katsoo, että kokonaistukitaso on pidettävä vuoden 2025 tasolla myös vuonna 2026. Teurashiehojen kasvatusta on edelleen haastavaa, ja ilman riittävää tukipalkkiota tuottajien kannustimet yllä pitää ja kehittää tätä tuotantoa vähenevät. SLC korostaa, että on tärkeää säilyttää tuki, joka on viime vuosina auttanut lieventämään kannattavuusongelmia. Sokerijuurikkaan viljelyn osalta SLC korostaa erityisesti tarvetta mukauttaa kansallista sokerijuurikkaan pinta-alaperusteista tukea ylöspäin. Tuki-intensiteetti on pysynyt periaatteessa ennallaan lähes kaksi vuosikymmentä tuotantokustannusten merkittävästä kasvusta huolimatta. SLC pitää korotusta tarpeellisena, jotta tukitaso vastaisi paremmin kustannustilannetta ja turvaisi viljelyn jatkuvuuden. Lisäksi kuljetustuen määrärahaa tulisi nostaa

2,5 miljoonasta eurosta 2,8 miljoonaan euroon. Yrityskohtaisen de minimis -rajan korotus viime vuonna oli positiivinen, mutta ei johda suuriin parannuksiin, ellei kokonaismäärää nosteta kansallisesti. On myös otettava huomioon, että sokerijuurikkaan hinta laskee 2 €/tonni vuonna 2026, mikä korostaa entisestään tarvetta korottaa tukitasoja, jotta voidaan säilyttää niiden viljelijöiden määrä, jotka on viime vuosina onnistuttu osallistamaan tuotantoon. SLC pitää myönteisenä, että kansallisten peltotukien ennakot maksettiin vuonna 2025 jo lokakuussa. Tämä on askel oikeaan suuntaan tilojen kassavirran parantamiseksi. SLC korostaa, että myös muille aloille olisi annettava mahdollisuus aikaisempaan maksuun ja että AB-alueen tuottajilla olisi oltava samat ennakkomaksuoikeudet kuin muillakin alueilla, jotta vältetään alueiden välinen epätasa-arvoinen kohtelu. Lisäksi SLC katsoo, että ennakkomaksun vähimmäisrajaa (500 euroa) olisi alennettava, jotta aiempaa useammat viljelijät voisivat hyötyä aiemmin maksetuista tuista. SLC toivoo esitettyjen näkökohtien ottamista huomioon asetuksen jatkovalmistelussa ja tukijärjestelmien suunnittelua siten, että maatalouden toimintaedellytykset pohjoisilla alueilla turvataan pitkäjärjesteisesti.

Ruokaviraston lausunnossa esitetyt muotoiluehdotukset otettiin huomioon, SLC:n lausunnoissa esitetyt seikat olivat osittain sellaisia, ettei niitä ole mahdollisuutta tämän asetusehdotuksen valmistelun yhteydessä huomioida.

1. Yleisperustelut

1.1. Pohjoisen tuen järjestelmä

Suomen EU-liittymissopimuksen artiklan 142 mukaisesti Euroopan komissio on antanut Suomelle luvan myöntää pitkäaikaisia kansallisia tukia sen varmistamiseksi, että maataloutta ylläpidetään pohjoisilla alueilla. Pohjoista tukea myönnetään erityisesti perinteisen alkutuotannon ja jalostuksen ylläpitämiseksi, maataloustuotteiden tuotannon, kaupan ja jalostuksen rakenteiden parantamiseksi, kyseisten tuotteiden markkinoille saattamisen helpottamiseksi ja ympäristönsuojelun ja maaseudun säilyttämisen varmistamiseksi.

Pohjoisen tuen maksaminen perustuu liittymissopimuksen artiklan 142 perusteella komission antamiin pohjoisen tuen päätöksiin. Vuonna 2026 tukea maksetaan Euroopan komission pohjoista tukea koskevan päätöksen (EU) 2021/2312 Suomen pohjoisten alueiden maataloutta koskevasta pitkäaikaisen kansallisten tukien järjestelmästä (tiedoksiannettu numerolla C(2021) 8773) perusteella. Päätös astui voimaan 1.1.2022. Pohjoisen tuen päätöksessä pohjoista tukea saavat tuotteet on ryhmitelty kolmeen ryhmään (eläinten hoito, kasvintuotanto, muu tuki), joille on asetettu tuen enimmäismäärää ja tuettavien yksiköiden enimmäismäärää koskevat rajoitteet.

Pohjoisen tuen valmistelun perusta vuodelle 2026 tehtiin pääosin vuoden 2023 jakosuunnitelmaa laadittaessa. Tässä valmistelussa pohjoinen tuki sovitettiin yhteen muiden kansallisten tukien ja uuden tukikauden EU-tukien myönnöstä saatujen kokemusten perusteella tukien eri tavoitteet kestävästi ja johdonmukaisesti varmistavalla tavalla.

1.2. Vuodelta 2026 maksettavasta pohjoisesta tuesta

Vuonna 2026 pohjoista tukea ehdotetaan maksettavaksi pääosin samoille kohteille kuin vuonna 2025. Yksikkötukia ja niiden muutoksia vuoteen 2025 verrattuna tarkastellaan muistiossa koko tuotantoa kohti laskettuna.

Maidon tuotantotukeen vuonna 2026 ehdotetaan käytettäväksi enintään 171,20 miljoonaa euroa, maksettavaksi yhdessä jaksossa samaa tukitasoa soveltaen vuoden 2026 ajan. Tuki olisi vuoden 2026

ajan 8,6—31,5 senttiä litralta. Sekä yksikkötuki tukivuoden aikana että tuen kokonaismäärä ovat samat kuin vuonna 2025. Vuoden 2026 tuotantomäärien ja tukimenekin selvittyä vuoden 2027 alkupuolella päätettäisiin maksettavan tuen lopullisesta suuruudesta.

Emolehmien, sonnien, uuhien ja kuttujen eläinyksikkökohtainen tuki ehdotetaan pidettäväksi samalla tasolla eläinyksikköä kohti verrattuna vuoteen 2025. Sonnien tuki on 691-1211 euroa eläinyksikköä kohti, jolloin C1- ja C2- alueilla yksikkötuki olisi, EU:n kokonaan rahoittama nautapalkkio huomioon ottaen, vain hieman korkeampi kuin Etelä-Suomessa AB –alueella. Emolehmästä tuki voitaisiin myöntää, jos se on poikunut vähintään kerran tukivuonna tai sitä edeltäneinä kahtena vuonna. Eläinyksikkötukiin ehdotetaan käytettävän noin 76,6 miljoonaa euroa, joka on noin 2,0 miljoonaa euroa vuotta 2025 vähemmän. Tuen kokonaismäärän laskun taustalla on ennuste tukikelpoisten yksiköiden määrän laskusta.

Teurashiehojen tukea korotetaan 25 eurolla eläinyksikköä kohden verrattuna vuoden 2025 tukeen ja teurastettujen sonnien tukitaso säilyy samalla tasolla kuin vuonna 2025. Teurastukiin ehdotetaan käytettäväksi noin 21,0 miljoonaa euroa, joka on 0,1 miljoonaa euroa vuotta 2025 enemmän.

Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen tukitasoksi ehdotetaan tilakohtaisen rajoitteen alittavilta yksiköiltä 164–206 euroa viitemäärän eläinyksiköltä. Tukitaso olisi sama kuin vuonna 2025. Rajoitteen ylittävien yksiköiden tuki on aiempien vuosien tapaan laskennallisesti samansuuruinen kuin AB –alueella. Koska sika- ja siipikarjatalouden tuki pysyy samana AB –alueella, rajoitteen ylittävien yksiköiden tuki on sama viitemäärän yksikköä kohti kuin vuonna 2025. Tukeen ehdotetaan käytettäväksi noin 10,4 miljoonaa euroa, joka on sama kuin vuonna 2025.

Pohjoista hehtaaritukea ja muita pinta-alaan perustuvia tukia ehdotetaan maksettavaksi samoille kasveille kuin vuonna 2025. Avomaan puutarhakasvien viljelylle olisi edelleen sadonkorjuuvaatimus. Ympäristöehdot olisivat sovitettuja EU:n ehdollisuuden säädöskehikkoon. Ehdollisuuden vaatimukset eivät täysimäärin koskisi pohjoista tukea. Pohjoisen hehtaarituen ja yleisen hehtaarituen osalta vehnää, maissia, sokerimaissia, mallasohraa, ruista, puhdaskauraa, rehuviljaa, hirssiä, auringonkukkaa, valkuaiskasvustoja, lupiineja, soijapapua, virnaa, mesikkää, mailasta, apilaa ja vuohenhennettä ei pidettäisi tukikelpoisina tukialueilla C3 ja C4.

Valkuaiskasvien ja öljykasvien viljelyn yksikkötuet ja pinta-alaperusteiset tuet olisivat vuoden 2025 tasoa. Pohjoisen tuen pinta-ala tukiin ehdotetaan käytettäväksi 16,9 miljoonaa euroa, joka on 1,0 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän.

Pohjoista tukea ehdotetaan maksettavaksi puutarhataloudelle kasvihuonetuotannon tukena ja puutarhatuotteiden varastointitukena.

Kasvihuonetuotannon yli seitsemän kuukauden viljelyn tueksi ehdotetaan 9,4 €/m². Lyhyen (2–7 kk) viljelyn tukitasoksi ehdotetaan 3,5 €/m². Yksikkötuki olisi molemmissa sama kuin vuoden 2025 tukitaso. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että kasveja kasvatetaan tasoilla tai lattialla. Tillin ja persiljan yli 7 kuukauden vuosittaisessa viljelyssä ei kasvihuonetuessa ole tukikelpoista viljelytapa, jossa kasvien siemenet kylvetään suoraan kasvihuoneen lattialla olevaan maapohjaan. Sen sijaan tukikelpoisia ovat yhä tillin ja persiljan ruukutuotanto, viljely maapohjassa käyttäen istutettuja taimia sekä taimikasvatustilat. Suoran siemenkylvön käyttö yhdistelmäviljelyssä oikeuttaisi tukeen silloin, kun viljelyn pääkasvi on jokin muu tukikelpoinen kasvi kuin tilli tai persilja. Lyhyemmässä 2-7 kuukauden viljelyssä tillin ja persiljan viljely suoraan maapohjaan kylvämällä on jatkossakin tukikelpoista, samoin kuin muut viljelymuodot.

Puutarhatuotteiden varastointituen koneellisesti jäädytettyjen varastojen tukitasoksi ehdotetaan 14,2 €/m³ ja muiden varastojen tukitasoksi 8,8 €/m³ ja varastomäärien ilmoituspäiviä olisi kaksi. Varastomäärät ilmoitettaisiin marraskuun 1 ja joulukuun 15 päiviltä. Kasvihuoneiden ja puutarhatuotteiden varastointitukeen ehdotetaan käytettäväksi noin 16,1 miljoonaa euroa, joka olisi 0,1 miljoonaa euroa viime vuotta enemmän.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 28 päivänä tammikuuta 2026.

Toimivalta valtioneuvostolle on asiassa osoitettu maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 4 §:n 2 momentissa, 7 §:n 1 momentissa, 9 §:n 3 momentissa, 10 §:n 6 momentissa, 10 e §:n 3 momentissa, 11 §:n 4 momentissa, 12 §:n 4 momentissa ja 13 §:n 4 momentissa. Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2026 maksettavasta pohjoisesta tuesta.

1.3. Taloudelliset vaikutukset

Valtion talousarvion momentilla 30.20.40 (maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki) on vuonna 2026 osoitettu varat yhteensä 350,00 miljoonan euron suuruiseen maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen. Määrärahaa 4,00 miljoonaa euroa on varattu tukien täytäntöönpanoon liittyvien, ennakoidun tukimenekin ylittävien, tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin. Lisäksi käytössä on vuodelta 2025 siirtyvää momentin määrärahaa.

	22.1.2026 tehtävät päätökset (milj. euroa)	Myöhemmin tehtävät pätökset (milj. euroa)	Yhteensä (milj. euroa)
Etelä-Suomen kansallinen tuki	15,9	-	15,9
Pohjoinen tuki	306,5	13,1	319,6
Muut tukimuodot	6,0	3,3	9,3
YHTEENSÄ	328,4	16,4	344,8

Pohjoiseen tukeen vuodelta 2026 arvioidaan tarvittavan 319,63 miljoonaa euroa, joista nyt päätettäviin tukimuotoihin arvioidaan tarvittavan 306,50 miljoonaa euroa. Pohjoiseen tukeen tarvittava määräraha on otettu huomioon maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen momentin jakoehdotusta laadittaessa. Muut momentilta 30.20.40 rahoitettavat kohteet huomioon ottaen määrärahan arvioidaan riittävän ehdotettuun tarkoitukseen.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin soveltamisalasta. Asetusta sovellettaisiin maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain perusteella maksettavaan pohjoisena tukena maksettavaan kasvintuotannon tukeen, kotieläintalouden tuotantosidonnaiseen tukeen, sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettuun tukeen, kasvihuonetuotannon tukeen ja varastointitukeen.

2 § Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin määritelmistä. Maidon suoramyynnin osalta tarkennettaisiin suoramyynnin määritelmää poistamalla vaatimus suoraan kuluttajalle myytävästä tai siirrettävästä tuotteesta. Valkuaiskasvuston määritelmä säilytettäisiin vuonna 2024 täsmennetyllä tavalla, jossa sitä osin laajennettiin ottamalla mukaan maininta öljykasvien mahdollisuudesta seoksessa.

3 § Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin tukien yleisistä määräytymisperusteista. Tuet maksettaisiin alueittain eriytettyinä noudattaen maaseudun kehittämisen korvauksien, suorien viljelijätukien ja maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien tukialueista ja niiden saaristoksi luettavista osa-alueista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1379/2022) säädettyä tukialuejakoa. Pohjoista tukea voitaisiin myöntää enintään tukiyksikkökertoimella kerrotulle osuudelle tukeen oikeuttavien tukiyksikköiden määrästä. Tukiyksikkökerroin olisi 1,00 jos ei muuta säädetä. Pohjoista tukea voitaisiin lisäksi maksaa enintään asetuksen liitteessä mainittujen enimmäismäärien mukaisesti ja hyväksyttävien hakemusten perusteella laskettavan maksun perusteena olevan tukiyksikkömäärän tai tuen kokonaismäärän ylittäessä enimmäismäärät, tukiyksikkökerrointa ja yksikkötuen tasoa voitaisiin muuttaa.

4 § Kasvintuotannon tukien määräytymisestä säädettäisiin asetuksen 4 §:ssä, että tuki maksettaisiin kunkin kasvulohkon osalta vain kerran, vaikka viljeltäisiin useita tukikelpoisia kasveja peräkkäin hallintakauden aika. Kasvulohkon olisi oltava hakijan hallinnassa yhtenäishakemuksen viimeisestä jättämispäivästä hakemuksen viimeiseen mahdolliseen muutospäivään. Hakijan hallinta voi olla hallintaa omistajana, maanvuokralaissa (258/1966) tarkoitettuna vuokramiehenä, muun hallintasopimuksen kuin maanvuokrasopimuksen nojalla tai testamenttiin tai muuhun saantokirjaan perustuvan käyttöoikeuden nojalla. Tukeen oikeuttavan kasvulohkon vähimmäispinta-alasta ja muista seikoista säädettäisiin eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (77/2023). Kasvintuotannon tuki edellyttää paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisen viljelytavan noudattamista, jonka katsotaan täyttyvän, jos hakija on noudattanut mitä mainitussa asetuksessa tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä säädetään. Kasvintuotannon tukea ei maksettaisi kasvimaaksi ilmoitetusta alasta. Tukea ei myös maksettaisi, jos ala ei olisi myös eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 8 §:ssä säädetyn luonnonhaittakorvauksen edellytyksenä olevaa korvauskelpoista alaa tai maankäyttölajiltaan luonnonlaidun ja -niitty. Puutarhakasvien hehtaarin viljelyksessä olevaan maatalousmaahan luettaisiin mukaan avomaanvihannesten, marjojen, hedelmien, siemenmauste- ja lääkekasvien, koristekasvien ja yrttimausteiden viljelyalat sekä taimitarhat ja kasvimaaksi ilmoitetut alat.

5 § Pohjoisen hehtaarituen määräytymisestä säädettäisiin asetuksen 5 §:ssä, että tuki myönnetään vuoden 2026 kasvukauden osalta rukiin, sokerijuurikkaan, tärkkelysperunan, avomaanvihannesten, valkuaiskasvuston ja eräiden peltokasvien osalta C-tukialueen osa-alueiden osalta eriytetysti pykälässä säädettävällä tavalla. Lisäksi avomaanvihannesten osalta säädettäisiin tarkemmin tukeen oikeuttavat kasvit sekä pidettäisiin ennallaan sadonkorjuuvelvoite. Jos sääolosuhteista, tuhoeläimistä tai kasvitaudeista johtuen avomaanvihannesten satoa ei voida korjata, voitaisiin lohko katsoa tukeen oikeutetuksi, jos lohko on viljelty paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisesti. mukaisesti. Paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisen viljelytavan katsottaisiin täyttyvän pykälässä avomaanvihannesten viljelyn osalta säädetyn lisäksi, jos hakija on noudattanut toiminnassaan mitä eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä säädetään. Peltokasveille maksettavaa tukea täsmennettäisiin niin, että tukea maksettaisiin peltokasveille lukuun ottamatta vehnää, maissia, sokerimaissia, mallasohraa, ruista, puhdaskauraa, rehuviljaa, hirssiä, auringonkukkaa, valkuaiskasvustoja, lupiineja, soijapapua, virmaa, mesikkää, mailasta, apilaa ja vuohenhernettä. Tuen ennakkoa voitaisiin maksaa ennen kuin kyseistä tukea koskevat tilakohtaiset tarkastukset on suoritettu loppuun. Tämän johdosta pykälässä ehdotetaan, samaan tapaan kuin vuonna 2025, myös säädettäväksi mahdollisuudesta 50 % suuruisen tuen ennakon maksamiseen, joka tasaisi tuenhakijan kassavirtaa ja siten parantaisi tuenhakijan maksuvalmiutta.

6 § Yleisestä hehtaarituesta säädettäisiin 6 §:ssä alueittain eriytetyistä tukitasoista, sekä siitä, että yleistä hehtaaritukea ei maksettaisi kasvimaaksi, kesannoksi, monimuotoisuuskasveiksi, suojakaistaksi, suojavyöhykkeeksi, ympäristösopimusalaksi, viljelemättömäksi alaksi, luonnonhoitonurmeksi, luonnonlaitumeksi tai luonnonniityksi ilmoitettujen peltoalojen eikä kasvihuonealojen perusteella. Lisäksi tukialueilla C3 ja C4 ei maksettaisi yleistä hehtaaritukea vehnän, maissin, sokerimaissin, mallasohran, rukiin, hirssin, auringonkukan, sokerijuurikkaan, tärkkelysperunan, valkuaiskasvustojen, lupiinien, linssin, kikherneen, härkäpavun, soijapavun, virnan, mesikän, mailasen, apilan ja vuohenherneen viljelyalan perusteella eikä 5 §:ssä tukikelpoisten kasvien viljelyalan perusteella, ellei kyseessä ole avomaanvihannesten viljely. Tuen ennakkoa voitaisiin maksaa ennen kuin kyseistä tukea koskevat tilakohtaiset tarkastukset on suoritettu loppuun. Tämän johdosta pykälässä ehdotetaan, samaan tapaan kuin vuonna 2025, myös säädettäväksi mahdollisuudesta 50 % suuruisen tuen ennakon maksamiseen, joka tasaisi tuenhakijan kassavirtaa ja siten parantaisi tuenhakijan maksuvalmiutta.

7 § Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin nuorille viljelijöille tukialueilla C1–C4 myönnettävästä tuesta alalle, joka on kasvukauden ajan maatalous-, puutarha- ja peltoenergiakasvien viljelyksessä. Nuorten viljelijöiden tukea ei maksettaisi kasvimaaksi, kesannoksi, monimuotoisuuskasveiksi, suojakaistaksi, suojavyöhykkeeksi, ympäristösopimusalaksi, viljelemättömäksi alaksi, luonnonhoitonurmeksi, luonnonlaitumeksi tai luonnonniityksi ilmoitettujen peltoalojen eikä kasvihuonealojen perusteella. Tuen ennakkoa voitaisiin maksaa ennen kuin kyseistä tukea koskevat tilakohtaiset tarkastukset on suoritettu loppuun. Tämän johdosta pykälässä ehdotetaan, samaan tapaan kuin vuonna 2025, myös säädettäväksi mahdollisuudesta 50 % suuruisen tuen ennakon maksamiseen, joka tasaisi tuenhakijan kassavirtaa ja siten parantaisi tuenhakijan maksuvalmiutta.

8 § Asetuksen 8 §:ssä säädettäisiin ympäristön hoitoon liittyvistä ehdoista, joita tuen hakijan tulisi noudattaa. Näistä säädettäisiin Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1384/2022) 6-8 ja 12-14 §:ssä.

9 § Asetuksen 9 §:ssä säädettäisiin maidon tuotantotuen vuoden 2026 tasoista. Tukea voitaisiin myöntää hakijalta vuonna 2026 markkinointiin myydyin ja hyväksytyin maidon tai maidon suoramyynnin perusteella enintään tukialueittain taulukossa esitettyjen senttiä litralta määrien mukaisesti. Maidon myynnillä markkinointiin tarkoitetaan sitä, että tuenhakijalta maitoa ostavan meijerin tarkoitus on saattaa ostettu maito markkinoille. Maidon tuotantotukea maksettaisiin meijerin ilmoittamien kuukausittaisten tuotantotietojen perusteella tai viljelijän ilmoittamien suoramyynnimaidon määrien mukaan. Maidon tuotantotuen myöntämiselle 1 päivänä tammikuuta 2026 alkavalla tuotantotukijaksolla olisi myös tukikelpoisen tuotannon enimmäislitramäärät hakijaa kohti, jotka säädettäisiin pykälässä. Enimmäismäärät eivät aseta rajoitteita tilojen tuotannolle, mutta ne toimivat tuen maksun rajoitteena. Myös nämä tilakohtaiset tukikelpoista maidontuotantoa koskevat rajoitteet muuttuisivat. Joiden yksittäisien tilojen tuotannon arvioidaan olevan suurempi kuin tukikelpoisen maidon määrälle asetetut. Pohjoista tukea voitaisiin myöntää maidon määrän perusteella yhteensä enintään 171,20 miljoonaa euroa. Jos tukeen oikeuttavan maitomäärän perusteella laskettava tuen määrä ylittäisi mainitun enimmäismäärän, yksikkötukea alennettaisiin.

10 § Asetuksen 10 §:ssä säädettäisiin eläinyksikköä kohti myönnettävästä tuesta. Tuki määräytyisi vakiintuneella tavalla hakijan hallinnassa tuen määräytymisajankohtana olleiden kotieläinten lukumäärän perusteella. Muiden eläinten kuin teurastettujen hiehojen ja sonnien eläinmäärä muunnetaan eläinyksiköiksi käyttäen eläinyksiköistä eräissä maaseudun kehittämisen korvauksissa ja kansallisissa maa- ja puutarhatalouden tuissa annetun valtioneuvoston asetuksen (1378/2022) mukaista menettelyä. Emolehmästä tuki voitaisiin myöntää, jos se on poikunut vähintään kerran tukivuonna tai sitä edeltäneinä kahtena vuonna Eläimen lähtiessä tilalta teurastettavaksi

teurastamoon, tuki laskettaisiin eläinyksikkömäärän perusteella eläimen lammas- ja vuohirekisteriin tai nautarekisteriin ilmoitettuun tilalta poistopäivään tai teurastamon ilmoittamaa eläimen teurastuspäivää edeltävään päivään saakka sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on aikaisempi. Pykälässä säädettäisiin myös eläinyksikkökohtaisten tukien tasosta tukialueittain emolehmien, sonnien, uuhien ja kuttujen osalta.

11 § Uuhista ja kutuista maksettavan tuen myöntämisen edellytyksistä säädettäisiin asetuksen 11 §:ssä. Tuen myöntäminen edellyttäisi, että uuhista kertyy vähintään neljä tukeen oikeuttavaa eläinyksikköä. Tukeen oikeuttavien uuhien enimmäismäärää rajoitettaisiin lisäksi vuonna 2026 syntyneiden karitsoiden lukumäärän perusteella tuotannon aloittamistilanteita lukuun ottamatta. Rajoitus olisi perusteltua aiemman käytännön mukaisesti pelkän tukien haun perusteeksi harjoitettavan näennäistuotannon rajoittamiseksi. Myös kuttujen tavanomainen tuotantotapa olisi tuen myöntämisen edellytyksenä mistä säädettäisiin tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maatilalla on oltava sopimus maitoa jalostavan laitoksen kanssa, maatilalla on tehtävä elintarvikelain 10 §:ssä tarkoitettu ilmoitus elintarviketoiminnasta tai tilalla on oltava elintarvikelain (297/2021) 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu hyväksytty elintarvikehuoneisto viimeistään sinä päivänä, jolloin kotieläintalouden tukea koskeva vuosittainen tukihakemus voidaan viimeistään jättää.

12 § Pykälässä säädettäisiin aiempaa käytäntöä vastaavasti, että teurastetuista hiehoista ja sonneista maksettava tuen määräytymisestä hallinnassa olleiden vuonna 2026 teurastettujen eläinten lukumäärän perusteella. Teurastetuista hiehoista ja sonneista maksettavasta tuesta säädettäisiin asetuksen 12 §:ssä vastaavasti kuin vuonna 2025 ja teurastettu hieho vastaisi 0,6 eläinyksikköä. Pykälässä säädettäisiin tukitasot alueittain teurastettua eläintä kohden.

13 § Asetuksen 13 §:ssä säädettäisiin teurastetun eläimen tukikelpoisuuden edellytyksenä olevista seikoista. Tällaisia olisivat se, että eläimen pitoaika tilalla on ollut nautarekisterin tietojen perusteella yhtäjaksoisesti vähintään 10 vuorokautta, eläimen ruho on todettu lihantarkastuksessa ihmisravinnoksi kelpaavaksi ja että hiehon osalta sillä on vähintään 170 kilon ruhopaino ja sonnien tai härän osalta vähintään 220 kilon ruhopaino. Teurastuksen tulisi tapahtua elintarvikelain (297/2021) mukaisesti hyväksytyssä teurastamossa tai poroteurastamossa. Teurastietojen sekä teurastuspäivän tulisi olla ilmoitettu nautarekisteriin. Tukea ei edelleenkään maksettaisi teurastuksen yhteydessä kokonaan hylätystä ruhosta. Lisäksi jos ruho hylätään teurastamon tekemän teurastusvirheen takia siten, että eläimestä on maksettu tuottajalle teuraseläintili, ruhon perusteella voitaisiin maksaa tukea. Jos taas eläin kuolisi kuljetuksen aikana tai teurastamon navetassa, tukea ei sen osalta maksettaisi.

14 § Asetuksen 14 §:ssä säädettäisiin maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 10 §:ssä tarkoitettussa poikkeuksellisessa tilanteessa käytettävästä vakiintuneesta eläinmäärästä, jollaisena voitaisiin edellisvuosien tapaan pitää edellisen tukivuoden tuen perusteena ollutta eläinmäärää. Eläinmäärän pienenemisestä olisi tällöin toimitettava selvitys ja eläintaudin kyseessä ollen lisäksi eläinlääkärin antama todistus. Jos tämä edellisen tukivuoden tuen perusteena oleva eläinmääräkin on ollut poikkeuksellinen, vakiintuneena eläinmääränä voitaisiin pitää edellistä tukivuotta edeltävien enintään neljän peräkkäisen tukivuoden tuen perusteena olleiden eläinmäärien keskiarvoa.

15 § Asetuksen 15 §:ssä säädettäisiin tuotantosidonnaisen eläinyksikkötuen porrastamisesta eläinyksikköä kohti myönnettävien tukien osalta tukeen oikeuttavien eläinyksikköjen yhteismäärän perusteella. Pohjoisen tuen alueella tuki päätettiin porrastaa tilakoon mukaan, kun emolehmien, sonnien, uuhien, kuttujen ja teurashiehojen eläinyksikkötuissa otettiin vuonna 2012 käyttöön tilakohtainen porrastus. Tuki ehdotetaan maksettavaksi asetusluonnoksen 10 ja 12 §:n mukaisesti

C1- ja C2- alueilla 800 eläinyksikköön, C2p-alueella 575 eläinyksikköön, C3-alueella 400 eläinyksikköön ja C4-alueella 260 eläinyksikköön saakka. Jollain yksittäisillä tiloilla vuonna 2025 tuotannon määrä olisi suurempi kuin tukikelpoisen tuotannon enimmäismäärä.

16 § Asetuksen 16 §:ssä säädettäisiin tuotantosidonnaisen kotieläintuen ennakon määräytymisestä ja myönnettävästä prosenttiosuudesta. Ennakon määräytymisperusteena olisi aiempaan tapaan se eläinmäärä, jonka perusteella edellisen vuoden kotieläintuki on maksettu. Jos jonkin eläinryhmän eläinmäärä olisi pienempi kuin aiempi tuen maksun perusteeksi hyväksytty eläinmäärä, kyseisen eläinryhmän tuen ennako määräytyisi tuottajan arvioiman eläinmäärän perusteella. Jos tuotanto on aloitettu tai jos tuotanto laajenee merkittävästi vuonna 2026, tuen ennako määräytyisi eläinryhmän osalta tuottajan arvioiman eläinmäärän perusteella, jos selvitystä voitaisiin pitää luotettavana. Muussa tapauksessa eläinryhmän perusteella maksettava ennako voidaan jättää kokonaan tai osittain maksamatta. Tuotannon laajenemista pidettäisiin merkittävänä, jos vuoden 2026 kotieläintuen perusteena oleva eläinmäärä on vähintään kolmasosan suurempi kuin vuoden 2025 tuen perusteeksi hyväksytty eläinmäärä. Luotettavana selvityksenä tuotannon laajentumisesta voitaisiin pitää asiakirjoja hankittavista eläimistä, tietoja tuotantotiloista tai muuta vastaavaa selvitystä. Ennakon määräytymisperusteena olevassa eläinmäärässä otettaisiin huomioon eläinyksikköä kohti maksettavien tukien enimmäismäärien porrastaminen ja mahdollinen tukikerroin.

17 § Asetuksen 17 §:ssä säädettäisiin tuotannosta irrotetun tuen määrästä ja ennakosta. Aiemman käytännön mukaisesti tuotannosta irrotettua tukea vuodelta 2026 voitaisiin myöntää 1.9. hakijan hallinnassa olevan viitemäärän perusteella. Tilakohtaisen viitemäärän ylittäessä tukialueella C1 146 yksikköä, tukialueella C2 170 yksikköä, tukialueella C2 pohjoinen ja tukialueiden C saaristoalueet 200 yksikköä, tukialueella C3 200 yksikköä tai tukialueella C4 200 yksikköä, tuotannosta irrotettua tukea voitaisiin myöntää rajoitteen ylittävien yksiköiden osalta aiempien vuosien tapaan laskennallisesti samansuuruisena kuin AB -alueella.

18 § Asetuksen 18 §:ssä säädettäisiin kasvihuonetuotannon tuen määräytymisestä. Tuki määräytyisi 15 päivänä toukokuuta viljelykäytössä olevan kasvihuonepinta-alan mukaan kuten aiemminkin. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että kasveja kasvatetaan tasoilla tai lattialla. Viljelytautot huomioitaisiin kuten aiemminkin. Vähimmäispinta-ala olisi edelleen 300 neliometriä ja kalenteriviikon tarkkuudella laadittu viljelysuunnitelma olisi edelleen tuen myöntämisen edellytyksenä. Jos viljelykausi muuttuu lyhyestä pitkäksi, tuki määräytyisi lyhyen viljelykauden mukaisena. Tukea myönnettäisiin tomaatin, kasvihuonekurkun, avomaankurkun, Lactuca sativa ja Cichorium -lajien salaattien, lehtitillin, persiljan, paprikan, kiinankaalin, leikkokukkien, leikkovihreän, ryhmäkasvien sekä sisätiloihin tarkoitettujen, ruukussa viljeltävien koristekasvien kasvihuonetuotantoon. Koristekasveiksi ei jatkossa hyväksyttäisi marja- ja vihannesamppeleita. Tillin ja persiljan yli 7 kuukauden vuosittaisessa viljelyssä ei kasvihuonetuessa ole jatkossa lainkaan tukikelpoista viljelytapa, jossa kasvien siemenet kylvetään suoraan kasvihuoneen lattialla olevaan maapohjaan. Vain Salaatin sekä lehtitillin ja persiljan taimituotanto omaan kasvihuoneviljelykäyttöön olisi tukikelpoista kuten aiemminkin. Muuhun taimituotantoon tukea ei myönnettäisi. Sen sijaan tukikelpoisia ovat yhä tillin ja persiljan ruukkutuotanto, viljely maapohjassa käyttäen istutettuja taimia sekä taimikasvatustilat. Lyhyemmässä 2-7 kuukauden viljelyssä tillin ja persiljan viljely suoraan maapohjaan kylvämällä on jatkossakin tukikelpoista, samoin kuin muut viljelymuodot.

19 § Asetuksen 19 §:ssä säädettäisiin kasvihuonetuotannon tuen määrästä ja 90 prosentin tukiennakosta lyhyelle eli vähintään 2 kk, mutta enintään 7 kk viljelykaudelle ja pitkälle eli yli 7 kk viljelykaudella. Pitkän viljelykauden tukea myönnettäisiin, jos kasveja, joiden viljelyä voidaan tukea, viljellään pidempään kuin seitsemän kuukautta vuoden 2026 aikana. Avomaankurkun, kiinankaalin ja rapealehtisen keräsalaatin viljelyalan perusteella tuki myönnettäisiin kuitenkin aina lyhyen

viljelykauden tukena ja useita kasveja peräkkäin viljeltäessä tuki myönnettäisiin sen kasvin mukaan, jonka viljelyaika on pisin. Pykälässä ei enää mahdollistettaisi aiempina vuosina mahdollista yhdistelmäviljelyä käyttäen suoraa siemenkylvöä siten, että viljelyn pääkasvi on jokin muu tukikelpoinen kasvi kuin lehtitilli tai persilja.

20 § Asetuksen 20 §:ssä säädettäisiin puutarhatuotteiden varastointituesta samoin perustein kuin aiempina vuosina. Puutarhatuotteiden varastointitukea voitaisiin myöntää pykälässä säädettyjen kahden päivämäärän varastossa olevien puutarhatuotteiden tukeen oikeuttavien varastointimäärien keskiarvon perusteella koneellisesti jäähdetyille varastolle ja muulle varastolle eriytettyjen tukitasojen mukaisesti. Varastointimäärä olisi ilmoitettava kuutiometrin tarkkuudella ja siihen saisi sisällyttää ainoastaan ne puutarhatuotteet, jotka ovat olleet kauppakelpoisia varastoon pantaessa. Puutarhatuotteiden varastointituen koneellisesti jäähdetyt varastojen tukitasoksi ehdotetaan 14,2 €/m³ ja muiden varastojen tukitasoksi 8,8 €/m³ ja varastomäärien ilmoituspäiviä olisi kaksi. Varastomäärät ilmoitettaisiin marraskuun 1. ja joulukuun 15. päiviltä. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi normaali varastointitapa ja kauppakunnostuksen yhteydessä pilaantuneita ei sisällytettäisi varastointimäärään. Tukikelpoisia puutarhatuotteita olisivat kiinankaali, kysäkaali, lanttu, mukulaselleri, nauris, omena, palsternakka, porkkana, punajuuri, punakaali, purjo, ruusukaali, savojjinkaali, sipuli ja valkokaali.

21 § Asetuksen 21 §:ssä säädettäisiin metsämarjojen ja -sienten varastointituesta tukitaso mukaan lukien samoin perustein kuin aiempina vuosina. Tuki määräytyisi 30.6.2026 varastointimäärän perusteella ja sitä voitaisiin myöntää ihmisravinnoksi tarkoitettujen ennen 1.1.2026 poimittujen metsämarjojen ja -sienten varastointiin. Tuen edellytys olisi metsämarjojen varastointi pakastettuina, kuivattuina, soseena, täysmehuna tai täysmehutiivisteenä ja metsäsienten varastointi pakastettuina, kuivattuina tai suolattuina. Tukea myönnettäisiin tuorepainokiloa kohti enintään lakalle, muille metsämarjoille ja metsäsienille mainitut senttiä/kg määrät.

22 § Asetuksen 22 §:ssä säädettäisiin tuen myöntämisen edellytyksenä olevista rekisteröintivelvoitteista. Nautojen, lampaiden ja vuohien osalta eläimen olisi oltava tunnistettu ja rekisteröity tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta (”eläinterveyssäännöstö”) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 IV osan I osaston 2 luvun 1 jaksossa, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä maaeläimiä pitäviä pitopaikkoja ja hautomoja sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten ja siitosmunien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2035 22 ja 23 artiklassa, III osan I osaston 1 ja 2 luvussa, II osaston 1 ja 2 luvussa sekä III osaston 1 ja 2 luvussa, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 soveltamissäännöistä tiettyjen pidettävien maaeläinten jäljitettävyyden osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/520 3 ja 13—15 artiklassa säädetyn mukaisesti sekä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain mukaisesti ja että tilan kaikki naudat, lampaat ja vuohet olisi tunnistettu ja rekisteröity edellä mainittujen säädösten mukaisesti ja että eläimet olisivat ilmoitetussa pitopaikassa. Sikojen osalta sikojen pitopaikkakohtainen eläinmäärä olisi oltava ilmoitettu eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain mukaisesti ja sioista pidetty kirjaa eläinterveyssäännöstön 102 artiklan mukaisesti ja siipikarjasta olisi pidettävä kirjaa eläinterveyssäännöstön 117 artiklan mukaisesti ja pitopaikkojen tulisi olla rekisteröitynä eläinten tunnistamista ja rekisteröinnistä annetun lain mukaisesti. Metsämarjojen ja -sienten varastointituen hakija olisi oltava rekisteröitynyt arvonnäisäverolain (1501/1993) 172 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin.

23 § Asetuksen 23 §:ssä ehdotetaan asetuksen voimaantulopäiväksi 28.1.2026.

Liite Asetuksen liitteessä esitettäisiin Suomen pohjoisten alueiden maataloutta koskevasta pitkäaikaisten kansallisten tukien järjestelmästä annetussa Euroopan komission päätöksessä (EU) 2021/2312 säädetyt enimmäismäärät.